

קובץ

האור לחיים

שנה
שישית

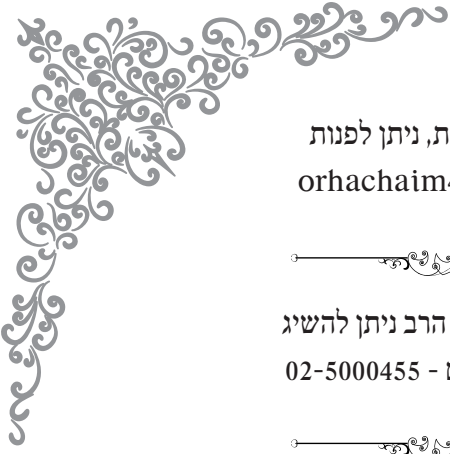
מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת ויגש תשפ"ד

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
17:48	17:15	*16:23	ת"א
17:44	17:13	16:22	חיפה
17:43	17:13	16:21	ב"ש
17:48	17:16	16:24	

* לנוהגים 40 דק': 16:03

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455** **02-5380014**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת ויגש תשפ"ד

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחר"ך" - חומש בראשית

1 מי מושל במי?

פרשה למעשה:

7 החיישנים מזהירים

14 הניסיון מרומם את האדם

17 לא בזכות עצמו

דברי זיכרון:

22 חיי הנצח

מי מושל במי?

בת אשר לשיר ולנגן לפניו, ולבשר
לו את החדשות טיפין טיפין.

סרח נכנסה לביתו של יעקב ולאחר
שנים ארוכות שבהן היה הבית כולו
עטוף באבל, נשמע
בו לפתע קול
שירה.

כששמע יעקב
את סרח שרה את
המילים: "עוד יוסף
חי", קרא לנכדתו
ושאלה: "מהו
השיר הזה, מי חיבר
אותו?"

"אני, סבא. כתבתי
שיר על דוד
יוסף..."

"יוסף נפטר מזמן. מדוע את
משוררת הבלים כאלה?"

"אבל סבא, האם מוכרח להיות
שאלו הם הבלים? האם אין שום

ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא
משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו פי
לא האמין להם. וידברו אליו את כל
דברי יוסף... וירא את העגלות אשר
שלח יוסף... ותחי
רוח יעקב אביהם
(בראשית מה, כו-כז).

עשרים ושתים
שנה סבור היה
יעקב שיוסף בנו
אהבו אינו בין
החיים, ולפתע
עומד הוא
להתבשר כי "עוד
יוסף חי", ולא רק
זאת - אלא "הוא
מושל בכל ארץ
מצרים!"

כיוון שחששו השבטים שהבשורה
המדהימה תזיק לאביהם המבוגר
והתשוש, לא הודיעו לו אותה
בפתאומיות, אלא שלחו את סרח

"רק אם האדם

ידע זאת ולא ידמה

את עצמו, יוכל

להתעלות ברוחניות

ולהגיע לדרגות

רמות"

שמע כי בשנים האחרונות הוא אף מכהן בה כמשנה למלך, החל לחשוש לשלומו הרוחני.

איך יכול יהודי ירא אלוקים להיות הנשיא של ארץ מצרים? מה קורה כאשר טקס הענקת דרגות קצונה לסגל המצרי נקבע ליום השבת? וכיצד משתתף הוא בסעודות בארמון? ומה יעשה כאשר בעיצומו של אירוע מלכותי תעלה לבמה זמרת? יעדר מהטקס? יאכל לבדו? יקום וימחה?

"יוסף", יגידו כולם מסביב. "מה קורה לך? נראה לך שאתה חי במאה

סיכוי שיוסף חי עדיין, ויושב במצרים?"

אז נכנסו גם שאר האחים והצטרפו לשירתה: "עוד יוסף חי, ומושל הוא בארץ מצרים..."

בזכות שירתה של סרח התיישרה הבשורה על ליבו של יעקב, אולם עדיין: "וַיִּפֶּגַע לְבוֹ פִּי לֹא הֶאֱמִין לָהֶם".

יעקב האמין אומנם שיוסף חי, אך לא האמין שהוא מושל במצרים ואין מצרים שולטת בו... מיד כאשר הבין שבמשך כל השנים האלה חי יוסף בערות הארץ, ובמיוחד כאשר

לעילוי נשמת
ר' דוד אלבז בן איזה זצ"ל

אביו של יבלחט"א מרן ראש הישיבה שליט"א

יעקב עימו כדי לקיים מצוות לווייה.
 כשביקש יוסף להקל על אביו ואמר
 לו כי אין לו צורך בליווי, ענה לו
 יעקב: וכי קלה מצוות לווייה בעיניך?
 עמד ולימדו את פרשת עגלת ערופה
 והלכותיה.

ומהי פרשת עגלה ערופה?

אומרת התורה (דברים כא, א): "כִּי
 יִמָּצָא חָלָל בְּאֶדְמָה" אם אירע
 ומצאו חלל - מת באדמה, ואין
 יודעים מי היכהו, יוצאים כל זקני
 העיר, "וַיָּצֵאוּ וַיִּקְנִיפוּ וְשִׁפְטוּהָ" (שם, ב),
 ולאחר התהליך המפורט בפסוקים
 - סומכים הזקנים ידיהם על העגלה
 ערופה, "וַעֲנֹו וְאָמְרוּ יְדִינוּ לֹא שָׁפְכוּ
 אֶת הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ" (שם, ז).
 שואלת הגמרא (סוטה מה ע"ב): "וכי על
 דעתנו עלתה שזקני בית דין שופכי
 דמים הן? אלא שלא בא על ידינו
 ופטרנוהו [בלא מזון], ולא ראינוהו
 והנחנוהו [בלא לוייה]".

כלומר: ההשערה היא שהחלל יצא
 מן העיר ללא מזון, ואחרי כמה ימי
 רעב ראה אדם הנושא כיכרות לחם.

שערים? כאן ארץ מצרים!..."

כך תהה יעקב: האומנם עמד יוסף
 בכל פיתויי מצרים ולא נכשל בדבר?
 ומתי נחה דעתו של יעקב אבינו?
 כאשר ראה את העגלות ששלח לו
 יוסף, כדי לרמוז לו על עגלה ערופה.
 אז, כאשר הבין כי התרבות המצרית
 לא משלה בו והוא נותר בצדקותו
 ובטהרתו - "ותחי רוח יעקב".

אומר המדרש (בראשית רבה צד, ג):
 "אמר להם [יוסף לאחיו]: אם יאמין
 לכם הרי מוטב, ואם לאו - אתם
 אומרים לו: 'בשעה שפרשתי ממך
 לא בפרשת עגלה ערופה הייתי
 עוסק?!' ההוא דכתיב 'ורא את
 העגלות ותחי רוח יעקב'".

מתי ראה יעקב את בנו בפעם
 האחרונה לפני שנמכר לישמעאלים?
 כאשר שלח אותו לראות "אֶת שְׁלוֹם
 אַחִיךָ וְאֶת שְׁלוֹם הַצֹּאן וְהַשְּׂבִינֵי דְבָר" (בראשית לז, יד), ואומרים רבותינו
 שבשעה שיצא יוסף לדרכו, יצא

להם, "ותחי רוח יעקב".

הרמז לפרשת עגלה ערופה לא רק הוכיח ליעקב כי מושל מצרים הוא אכן יוסף בנו, אלא הוכיח לו כי יוסף נשאר בצדקתו וטהרתו וזוכר הוא את כל התורה שלמד.

יוסף לא רק החיה את כל העולם, אלא גם החדיר את אמונת ה' במצרים, וכפי שרמז זאת האדמו"ר הקדוש מרוז'ין זיע"א (הובא בספר "פחד יצחק") בפסוק "מְהֵרָו וְעָלוּ אֶל אָבִי וְאֶמְרָתֶם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנֵךְ יוֹסֵף שְׁמֵנִי אֱלֹקִים לְאֲדוֹן לְכֹל מִצְרָיִם" (מה, ט) אל תקרא "שמני אלוקים" אלא "שם אני אלוקים" לאדון עבור כל מצרים.

יוסף הצדיק ביקש לבשר לאביו שהצליח להשפיע יראת שמים אמונה ואלוקות על כל מצרים, וחייב את כולם למול עצמם (בראשית רבה צ, ו).

החדרתי באומה המצרית את האמונה, עד שאפילו פרעה הכופר

התנפל האיש על נושא הכיכרות ולקח ממנו מעט לחם כדי להשביע את רעבונו, ובתגובה הוציא המותקף את סכיניו - והרגו.

על כך אומרים הזקנים: לו ראינו את האיש הזה, לא היינו מאפשרים לו להגיע למצב שפל שכזה; היינו מלווים אותו ובודקים שיש לו כל מחסורו.

כך, מתוך לימוד הלכות עגלה ערופה נפרד יעקב מיוסף.

והנה, טבע העולם הוא שקרובי הנפטר זוכרים היטב את שעותיו האחרונות, ואף משחזרים אותן שוב ושוב.

במשך למעלה מעשרים השנים שחלפו, זכר יעקב את שיחתו האחרונה עם יוסף והיה חושב לעצמו כל העת: כך וכך לימדתי אותו. כך הקשה וכך תירצתי לו...

אין פלא אם כן שכאשר מסרו לו בניו את דברי יוסף: 'בשעה שפרשתי ממך לא בפרשת עגלה ערופה הייתי עוסק?!' - מיד האמין

איך מבריקים את הנשמה?

הרב שורקין בספרו "ממגד גבעות עולם", מספר על אביו שלמד אצל ה"חפץ חיים" זצ"ל בישיבת ראדין, במשך שש-עשרה שנה.

הוא שמע שבישיבת נובהרדוק, עבודת חודש אלול מיוחדת במינה, ולכן ביקש רשות מהכהן הגדול, רבינו ה"חפץ חיים", ללכת לשם לחודש אלול.

כשהגיע לנובהרדוק, הוא היה אמור להיכנס לראש הישיבה, רבי אברהם יפהן, חתנו של הסבא מנובהרדוק. כאשר המתין להיכנס לראש הישיבה, עברה שם הרבנית ושאלה אותו מהיכן הגיע. הוא השיב לה שהגיע מראדין.

שאלה אותו הרבנית: "וכי יודע אתה מה ההבדל בין ראדין לנובהרדוק?" השיב לה הבחור בשלילה.

"אם כך" - אמרה לו הרבנית, שהיתה כאמור בתו של הסבא מנובהרדוק - "אומר לך את ההבדל: ראדין מלמדת למה יכול האדם

הגדול, היה שם שמים על פיו, כאשר אמר לאחר פתרון החלומות: "הַנְּמָצָא כְּזֶה אֵישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹקִים בו" (בראשית מא, לח).

אכן, הבין יעקב, יוסף מושל בכל ארץ מצרים - מושל הוא ביצרו!

כעין מה שנאמר על אליעזר עבד אברהם (מדרש תנחומא חיי שרה ו): "וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עֲבָדָיו זְקֵן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ" (בראשית כד, ב) - מהו המושל? שהיה שולט ביצרו, שנאמר: 'צדיק מושל יראת אלקים' (שמואל ב' כג, ג).

רבי אברהם רפול, מחכמי ישיבת "פורת יוסף", ראה פעם את אחד מבניו מצחצח ומבריק את נעליו. התאנח הרב ואמר לו: "הלזואי ותבריק את נשמתך, כמו שאתה מבריק את נעליך...".

סיפר הבן, כי מאותו יום, הפסיק להבריק את הנעליים. הוא צחצח אותן, אך לא הבריקן. את הנשמה צריך להבריק, לא את הנעליים...

נכון שהאדם צריך לשאוף להגיע למדרגות רמות, אבל התנאי הראשוני לכך הוא, שיכיר את מצבו העכשווי, וכך יידע כיצד להילחם ביצר.

רק אם האדם ידע זאת ולא ירמה את עצמו, יוכל להתעלות ברוחניות ולהגיע לדרגות רמות.

להגיע ולאן הוא צריך לשאוף. נמצא שם הכהן הגדול, קודש הקודשים, וכשרואים אותו ניתן להבין לאיזו מעלה יכול האדם להגיע, ולשם הוא צריך לשאוף.

"לעומת זאת נובהרדוק מלמדת את האדם מה הוא עכשיו באמת. היא מלמדת אותו להכיר את עצמו, ולא לשכוח את מצבו האמיתי!"

השיעור השבועי
של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א
ימי שלישי **ימי חמישי**
שיעור מוסר ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

החיישנים מזהירים

כל התורה שאתם לומדים - גם אני לומד. כל המנהגים שנוהגים בבית אבא - גם אני נוהג.

בשומעם את דבריו, נבהלו האחים, כי ראו עד כמה יכול אדם לעמוד בניסיונות נוראיים.

עשרים ושתים שנה הוא שם לבד, זרקוהו נער, בלי כלום, והוא נשאר שלם בתכלית, בצדקות וביראת שמים!

בכל יהודי יש כוחות נפש לעמוד בכל ניסיון ששולחים לו משמיים. כל יהודי יכול לעמוד בניסיונות, אם רק ירצה באמת. הוא לא יוכל לטעון "לא יכולתי..." , כי זה לא יהיה נכון, ויוסף הצדיק יוכיח.

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אָבִי חַי וְלֹא יָכְלוּ אָחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ פִּי נִבְהָלוּ מִפְּנֵיו (בראשית מה, ג).

במדרש (בראשית רבה צג, י) מובא: "אבא כהן ברדלא אמר: אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה... יוסף קטנן של שבטים היה, ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, שנאמר: 'וְלֹא יָכְלוּ אָחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ פִּי נִבְהָלוּ מִפְּנֵיו', לכשיבוא הקב"ה ויוכיח לכל אחד ואחד לפי מה שהוא, שנאמר (תהלים נ, כא) 'אוֹכִיחֶךָ וְאֶעֱרְכֶּךָ לְעֵינֶיךָ', על אחת כמה וכמה."

חשבתנו לבאר בס"ד את דברי המדרש באופן זה: יוסף אמר לאחים "אני יוסף אחיכם", אחיכם - כמוכם.

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

התקשרו אליו לשאול לשלומו...?
אלא ודאי, לא היתה זו שאלה - כי
אם תוכחה נוקבת.

יהודה טען כל הזמן: אם נשאר
אצלך את בנימין, "וְהָיָה פְּרָאוֹתוֹ כִּי
אֵין הַנֶּעַר וְזַמַּת וְהוֹרִידוּ עִבְדֶיךָ אֶת
שִׁיבַת עִבְדֶיךָ אֶבְיָנוּ בְּיָגוֹן שְׂאֵלָה" -
איך נגרום לאבא את הצער הזה!?
אנא, תחוס על אבא! הוא עלול למות
מרוב צער על אוכדן בנו בנימין.

על כך בא יוסף ומוכיח את אחיו:
"הַעוֹד אָבִי חַי?" האם אבא המסכן
נשאר בחיים? למה לא דאגתם לחייו
של אבא כשמכרתם אותי? הרי
בזמן שמכרתם אותי לישמעאלים,
התחננתי בפניכם שתרחמו עלי,
לא בשבילי אלא למען אבא, אבל
תחונני לא נגעו ללבכם.

לא נמנעתם מהמכירה בשביל שלא
לגרום לאבא צער נורא כזה שעלול
היה להביא למותו. וא"כ, מה קרה
עכשיו? מדוע אתם חוששים כל כך
לצער את אבא?

אם כן, "אוי לנו מיום הדין, אוי לנו
מיום התוכחה..." , אין תירוצים ואין
טענות ומענות.

"לכשיבוא הקדוש ברוך הוא, ויוכיח
לכל אחד ואחד לפי מה שהוא, על
אחת כמה וכמה!"

אחי יוסף "לא היו יכולים לעמוד
בתוכחתו".

ולכאורה, יוסף הרי רק אמר "אֵין
יוֹסֵף, הַעוֹד אָבִי חַי?", והיכן מצאנו
תוכחה בדבריו?

אלא, לכאורה שאלתו של יוסף
אינה מובנת. הרי הוא כבר שמע
שאביו חי, ועוד, הרי יש חזקת חיים.

אם השאירו אדם חי, חזקה שהוא
ממשיך לחיות (יעוין בשולחן ערוך יו"ד
סימן שצז סעיף ב), ואם כן, מדוע שב
יוסף ושואל "הַעוֹד אָבִי חַי"?

עוד יש להבין, מניין יכולים האחים
לדעת - בהיותם בעיצומה של
השיחה עם יוסף במצרים - האם
אביהם עדיין חי באותה שעה? וכי

מאכל ומשקה שהם "מהדרין" לכל השיטות...'

'לא, זה מותר', עונה האדם לנקודה הפנימית. 'אפשר להקל בחלב נוכרי, ויש כאן ספק ספיקא, לא חייבים להחמיר כל חומרא...'

מה קרה? האם החיישנים שלו נפגמו? האם הם כבר לא מאותתים לו איתותי אזהרה, שיישמר לנפשו? אך האמת היא, שהאיתותים לא נפגמו. הם מאותתים לו ומנסים לדבר איתו - הבעיה היא שהוא לא מוכן לשמוע ולהקשיב להם.

זה מסוכן!

כל אדם צריך להיזהר, להקשיב היטב לחיישנים שלו. רוצים לתת לך קפה עם חלב נכרי? תבקש תה, תגיד שאתה מעדיף להימנע

לכל אחד מאיתנו ישנם 'חיישנים' פנימיים, נקודה פנימית שמאותתת ומזהירה - 'הישמר לך, המעשה הזה אסור! ההתנהלות הזאת לא ראויה, זהירות!'

האיתות מסמן: חבל, אל תדבר לשון הרע... חבל, אל תכעס... אל תיקח רכוש שלא שייך לך... אל תבזבז את הזמן... שמור על עיניך, שמור על קדושתך וטהרתך!

לפעמים האדם דוחה את הנקודה הפנימית, וממציא תירוצים לעצמו - 'מה פתאום, מה בכלל הבעיה בזה?' זה ודאי מותר!'

הוא מתארח אצל מכרים, שהכשרות בביתם אינה מהמהודרות. החיישנים מאותתים לו: 'אל תאכל את הדבר הזה! תתאפק קצת, תכניס לפיך רק

וזה לשון המדרש: "אוי לנו מיום
הדין אוי לנו מיום התוכחה".

מה פשרו של כפל הלשון?

אדם עלול לחשוב: 'אעשה עוון
פלוני, ואם ישאלו בשמים למה
עשיתי, אתרץ שהיה הדבר רק
ספק-איסור, והיה קצת מחמת
אונס, ומחמת כבוד הבריות...'. כך
עורך הוא לעצמו תריסר תירוצים...

אך בשעה שיגיע ביום הדין לפני
הקב"ה, מלך מלכי המלכים,
ועומדים סביבו מחנות מלאכי
השרת, נופלת עליו בעתה גדולה,
ובקושי יכול לפתוח את פיו, וכל
שכן שאינו יכול לחפש תירוצים.

כך ביום הדין, בעת אשר "מְלֶךְ יוֹשֵׁב
עַל כִּסֵּא דִין" (משלי כ, ח).

ומהו "יום תוכחה"?

גם כאשר יאזור אדם עוז, וינסה
להשיב ולהצדיק עצמו - אם לא
יהיו דבריו אמת לאמיתה, בדקדוק
מוחלט, יסתרוהו בשמים מיניה

מקפאין, תמצא כבר איזו סיבה
לסרב.

אתה לא רוצה, שבבוא יום הדין
יוכיחו אותך תוכחה גדולה: ניתנו לך
חיישנים, כדי שתעשה את הטוב ולא
תחטא, למה לא הפעלת אותם בזמן
אמת!?

"אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום
התוכחה!"

זהו שרמזו יוסף לאחיו: למה לא
הפעלתם את חיישני הרחמנות
וההתחשבות בצערו של אבא,
כאשר מכרתם אותי?

אילו הייתם עושים זאת, הייתם
מונעים את הגזירה הנוראה של
עשרה הרוגי מלכות, ואף את חורבן
בית המקדש!

ואכן, "לא יָכְלוּ אֶחָיו לְעַנּוֹת אֶתוֹ פִּי
נְבִיָּהוּ מִפְּנֵיו" - התוכחה היתה קשה,
כזו שאין תשובה עליה!

בואו נפעיל את החיישנים הקדושים
שלנו, ונזכה להינצל ביום פקודה.

וביה, "אֹכִיחָךְ וְאֶעֱרָכָה לְעֵינֶיךָ".

להלן מספר דוגמאות לכך:

בבית הדין יוכיחו את האדם: 'מדוע הפסדת שיעור תורה ביום פלוני ובשעה פלונית?'

יענה אותו אדם: 'לא היה לי כוח. עבדתי קשה לפני כן, והייתי עייף מידי.'

אך בית הדין נוזף בו: 'והרי רגע קל לאחר מכן התקשר אליך חבר, ומיהרת לצאת איתו לעיסוקים שונים. פתאום כן היה לך כוח?!'

בית הדין יוכיח את האדם: 'למה קנית לבנד תפילין פשוטות, שכמעט לא ראוי לברך עליהן? מדוע לא דקדקת שיהיו התפילין מעור בהמה

גסה, עור אחד, על קלף בלתי משוח, שכתב סופר ירא ה' אמיתי, בקי ומנוסה? ובמקם זה, הלכת לחנות כשלהי וקנית שם תפילין כלאחר יד... מה גם שביקשת את התפילין הזולות ביותר...'

מצטדק האיש בבושת פנים: 'מה יכולתי לעשות, הייתי שכיר ולא היה לי מספיק כסף. לא יכולתי לשלם עבור תפילין מהודרות...'

'אה, כן?' יטיחו בפניו, 'בוא נראה את ההכנות האחרות שלך לקראת יום הבר-מצוה. הלכת לאולם, אמרת שלא מספיקים לך סידורי הפרחים הסטנדרטיים של האולם. אתה רוצה עיצוב פרחים מיוחד על כל שולחן, ובמיוחד על שולחן הכבוד. אמרו לך, שזה יעלה עוד חמשת אלפים שקלים - ובכל זאת

הסכמת...

לשמוע דברי הבל.

'עבור פרחים שאין בהם חשיבות, וזורקים אותם אחר זמן קצר לאשפה - היה לך כסף. ולהבדיל, לתפילין, שעומד הילד להניח עשרות שנים, ולקיים בהן את מצות הבורא - לזה לא היה לך כסף?! רצית לחסוך בהוצאות, וקנית תפילין שהן ספק פסולות!...'

אז יש לו זמן או אין לו זמן?
היום כבר ישנם שלטים שכתוב בהם: "עלינו לשבח זו לא תפילת הדרך..."

אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה!

בן אדם לא גומר את התפילה עד סופה בבית הכנסת. רק אמרו קדיש- והוא כבר ברח.

בשם הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל מספרים, שפעם אחת נכנס לבית כנסת וראה אדם מהלך כה וכה, כאשר התפילין בראשו שמוטות לצד שמאל, ואינן נמצאות "בין עיניך" - וממילא לא יצא אותו אדם ידי חובת הנחת תפילין!

למה? מה קרה?

'אין לי זמן', הוא טוען, 'אני מוכרח לרוץ לעבודה.'

פתאום הוציא האיש מראה מכיסו, והתחיל לבדוק בתשומת לב מרובה את... העניבה שלו.

אבל מיד כשהוא יצא לרחוב, הוא פגש את חברו, ואחרי ששאלו זה את זה לשלום, היה לחבר איזשהו סיפור ממש מעניין לספר לו על פלוני, מכר משותף שלהם.

להשתמש במראה לצורך מיקום העניבה - זה כן, אך לצורך מיקום התפילין - לא!?

עשר דקות הם עמדו שם ודיברו. הוא הפסיד כמה 'קדישים' וכמה 'אמנים', וגם 'עלינו לשבח', רק כדי

זהו שאומר אבא כהן ברדלא: "אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום

התוכחה...

לכשיבוא הקב"ה ויוכיח לכל אחד ואחד לפי מה שהוא, שנאמר 'אוכיחך ואערכה לעיניך', על אחת כמה וכמה".

ביום שישי חל צום עשרה בטבת.

מובא בחתם סופר (דרוש לז' באדר) שביום זה בכל דור ודור יושבים בית דין של מעלה וגוזרים אם ימשך חלילה החורבן גם בשנה הזו, או יפסק החורבן ויגאלו ישראל, כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו (ירושלמי פאה פ"א ה"א), בכל שנה ושנה מתחדש החורבן וביום עשרה בטבת גוזרים בשמים על כך.

לכן חוב קדוש מוטל עלינו לעורר ולהתעורר בכל כוחנו ולשוב אל ה' אלוקינו בלבב שלם, כדי שלא נהיה חלילה ממעכבי הגאולה, אלא אדרבה נחיש את גאולתנו על ידי תשובה ומעשים טובים ביום זה ותפילה וזעקה מעומק הלב על מלכות שמים, מלכות בית דוד, בניין בית המקדש וגאולת ישראל ברחמים. כי קדוש היום לאדוננו, בכוח היום הקדוש הזה יכולים אנו לקרב הגאולה.

ויהי רצון שנזכה לשמוע בקרוב את שופרו של משיח, כמו שנאמר: וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל (ישעיה כז, ג), ונזכה לראות בבניין בית המקדש במהרה בימינו, וְתִחְיֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְבָה לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים, אמן.

הניסיון מרומם את האדם

יהודה, שמבחין בפלא שחרבו אינה נשלפת, מבין שלפניו עומד אדם צדיק. ועם כל זה, עדיין לא הסיק בדעתו שמדובר ביוסף אחיו.

עוד צריך להבין, הכתוב אומר: "ולא יכלו אֶחָיו לְעִנּוֹת אֶתֹּו כִּי נִבְהָלוּ מִפְּנָיו". שבטי י-ה הם אנשים ישרים, מיושבים בדעתם, חיים בחשבון, אין אצלם מושג של בהלה. מה פשר הבהלה שתקפה אותם כאן?

אלא, "הכל בחזקת סומין עד שהקב"ה מאיר את עיניהם" (בראשית רבה נג, יד). אם הקב"ה החליט להעלים מעיני האחים את זהותו של יוסף -

וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֶחֱיָיךְ אֲשֶׁר מִכְּרָתָם אֶתִּי מִצְרַיִמָּה (בראשית מה, ד).

ישנה שאלה עצומה על השבטים הקדושים: מדוע לא העליתם על דעתכם שזה יוסף? - הרי אתם רואים שלכל המצרים יש מראה פנים שונה ממראה פניו של האיש המדבר אליהם! וכי אינכם רואים שפניו הם פנים של איש קדוש וצדיק, פנים של אדם שלא טימא את עצמו בתועבות מצרים?

יתירה מזו, חז"ל (פסיקתא זוטרתיא בראשית מד, יח) מספרים, שכאשר ניגש יהודה ליוסף, "בא לשלוף חרבו ואינה נשלפת, אמר: זה צדיק הוא".

כלפי הכאב הזה, עונה להם יוסף:
 "אֲנִי יוֹסֵף אֲחִיכֶם אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם
 אֹתִי מִצְרַיִם". הגעתי למדרגה
 שהגעתי דווקא משום שמכרתם
 אותי מצרימה והיה עלי לעמוד בפני
 ניסיונות רוחניים קשים. הצלחותיי
 אלו - הן שגידלו והרימו אותי.

כאשר הקב"ה מעמיד בן אדם בפני
 ניסיון במקום להישבר ממנו, וליפול
 למטה - עליו להשתמש בו כמנוף
 לעלייה!

הקב"ה - שהוא א-ל אמונה ואין
 עֵל - אוהב אותך ושולח לך איתות
 משמים, תזכורת, שאם תבין אותה,
 תתקן את הטעון תיקון, ותגייס

הם לא יזהו אותנו גם אם יעמדו
 מול עיניהם כל הסימנים וההוכחות
 שבעולם!

הבהלה שתקפה את האחים היתה,
 על שהם נוכחו לראות שיוסף שמר
 על קדושתו וטהרתו למרות שחי
 בתוך טומאת מצרים.

ומעתה, הם הסיקו בקל וחומר,
 שאם הם לא היו מוכרים אותו,
 ובמשך עשרים ושתים השנים יוסף
 היה נשאר צמוד לאביו הקדוש
 ולומד איתו תורה, בוודאי שיכול
 היה להעפיל למדרגה גבוהה פי
 כמה וכמה ממה שהגיע אליה בתוך
 מצרים!

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
 הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי המישי

ימי שלישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

חז"ל דורשים את המילים "אֲנִי יוֹסֵף אֲחִיכֶם אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֹתִי" - יישר כוחכם שמכרתם אותי, וכדוגמת המילים שאמר הקב"ה למשה כששבר את הלוחות (שמות לד, א) "אֲשֶׁר נִשְׁבַּרְתָּ", ודרשו חז"ל (דברים רבה ה, ג): "יישר כוחך ששברת".

יישר כוחכם שמכרתם אותי למצרים. שם עמדו לפני ניסיונות והצלחתי להתגבר עליהם. בכך תיקנתי את חטאי, ודווקא זה הוביל אותי להתעלותי הרוחנית ולמדרגת הקדושה הגבוהה אליה העפלתי.

כוחות לעמוד בניסיון - תעלה מעלה מעלה!

יוסף הצדיק השכיל להבין שכל המשברים שפקדוהו במצרים, באו כדי לתקן את מה שנאמר עליו: "וְהוּא נֶעַר" (בראשית לו, ב) - שהיה עושה מעשה נערות, מתקן בשערו ממשמש בעיניו, כדי שיהיה נראה יפה".

כדי לתקן זאת, הציב אותו הקב"ה עשרים ושתים שנים בתוך טומאת מצרים, ערוות הארץ, ועל ידי שהתגבר ושמר על קדושתו - התרומם אל על.

לא בזכות עצמו

בזכות יעקב, לאחר שנפטר יעקב הורד יוסף ממעמדו, והוצרך לדבר עם פרעה על ידי שליח ולא ישירות, כמו שנאמר (שם נ, ד): "וַיִּדְבֹר יוֹסֵף אֶל בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר אִם נָא מְצֵאתִי חַן בְּעֵינֶיכֶם דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנֵי פַרְעֹה לֵאמֹר".

לפעמים אדם חושב: 'תראה אותי, איך אני מצליח, עולה ומתעלה...'
הוא לא יודע ולא מבין, שכל הטובה שהוא זוכה לה הריהי בזכות אביו הצדיק, שמתפלל ובוכה עליו שיצליח, ולא בזכות עצמו.

יעקב פלדמן, תושב בני ברק, סיפר מעשה נורא שאירע עימו, וביקש לפרסם זאת, למען יעמדו הדברים לימים רבים:

יעקב נולד בפולין. אביו, ר' מרדכי חיים, היה תלמיד חכם וצדיק, וחינך את יעקב בנו בדרך התורה והיראה.

והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים.
(בראשית מה, יג).

על פי הפשט, יוסף אומר לאחיו לספר לאביו על כל הכבוד שזכה לו במצרים.

אולם על דרך הדרש, יש לקרוא את הפסוק באופן זה: "והגדתם, לאבי את כל כבודי במצרים", כלומר, כל הכבוד שהיה ליוסף במצרים - היה בזכות יעקב אביו.

אף על פי שלא היה יעקב לידו, הוא פעל שיגיע כל הכבוד ליוסף.

וכך מובא בזוהר הקדוש על הפסוק: "ואין איש מאנשי הבית נשם בבית" (שם לט, יא) - מאנשי הבית לא היה איש, אבל שלא מאנשי הבית היה, וזהו יעקב אבינו שנגלה ליוסף הצדיק בדמות גוף, והזהירו שלא יחטא עם אשת פוטיפר. ובזכות כך עלה לגדולה.

ומאחר וכבודו של יוסף בא לו

באותו יום בא אליו אביו בחלום, ואמר לו: "יעקב בני, חייך כרותים! חזור ליהדותך! אתה גדלת על אדני התורה, וכי תהיה כמי שהכיר את בוראו ומתכוון למרוד בו, חלילה וחס? חזור בך!"

יעקב התעורר בבהלה, אבל הרגיע את עצמו והמשיך את חייו כרגיל.

אביו המשיך לבוא אליו בחלום הלילה יום אחר יום, אבל יעקב הקשיח את ליבו, ולא הסכים לקחת מוסר.

בליל שבת כיבה יעקב את האורות בבית ר"ל, והלך לבית קפה, אך כשחזר לביתו מצא את כל האורות דולקים.

בתחילה חשב יעקב, שגנבים פרצו לבית, אבל להפתעתו כל הדלתות

אך לימים, בהיותו נער צעיר בן ארבע-עשרה, נסע יעקב להונגריה, אשר שם נגע ההשכלה היה קשה מאוד, והתקלקלו מעשיו.

לאחר שעלה הצורך, והתחיל להרוג ביהודים, עשה עצמו יעקב כגוי לכל ענייניו, אך תחבולה זו לא עלתה בידו.

הצורך ציווה לחפש ולחקור אחר כל יהודי, ולבסוף תפסו את יעקב והכניסוהו למחנות.

בחסדי ה' הצליח יעקב לצאת בשלום מן המחנות, עלה לארץ ישראל, וגר בראשון לציון.

יעקב היה רחוק מאוד מקיום התורה והמצוות, עד כדי כך שאפילו ביום הכיפורים פתח את חנותו, ה' ישמור.

לעילוי נשמת
נעימה בת סולטנה ז"ל

וכשנכנס לבית מצא את אביו
בדמות גוף.

אמר לו אביו: "בני יעקב, זו הפעם
האחרונה שאני מתריע בך. חזור
בך, ושוב אל יהדותך! זו ההזדמנות
האחרונה שניתנה לך!"

יעקב הבין שכלתה אליו הרעה. הוא
נזכר, ששמע על איזה רב גדול בכני
ברק, שנקרא ה"חזון איש".

הגיע יעקב לבני ברק, ומיד כאשר
נכנס לביתו של ה"חזון איש",
שמע צעקות, "גיוואלד! גיוואלד!
מדוע אתה מטריח את אביך לבוא
מהשמים!?"

יעקב נבהל, ורצה לברוח מן המקום,
אבל לא הצליח. רגליו רעדו, והוא
לא היה יכול לזוז ממקומו.

והחלונות של הבית היו סגורים.

יעקב פתח את הדלת ובחשש גדול
נכנס אל ביתו, כשלפתע ראה את
אביו, שכבר נפטר, ניצב ממש למולו.
הביט אליו האב ואמר: "בני, חזור
בך! חייך כרותים, חזור בך, שוב אל
יהדותך!"

לאחר מכן נעלם האב.

יעקב נבהל מאוד, ולא יכול היה
ליישון באותו לילה, אך למחרת
השתדל להסיר את הדברים מליבו
בתירוצים שונים, ולשכוח את כל
העניין.

במוצאי שבת החליט יעקב ללכת
לסרט. כיבה את האורות, ויצא
מביתו.

כשחזר, ראה שוב את ביתו מואר,

ה"חזון איש" הזמינו לשבת, וישב לשוחח איתו.

לאחר זמן קצר קיבל עליו יעקב עול מלכות שמים, בכל ליבו, והחליט לשנות את דרכיו מן הקצה אל הקצה.

ה"חזון איש" הדריך אותו כיצד עליו לנהוג בצעדיו הראשונים, והורה לו לעבור לגור בבני ברק.

לאחר מכן שאל ה"חזון איש": "אמור לי, בבקשה, איזו זכות יש לך, שבגללה נגלה אליך אביך אחרי מותו? איזו מצווה גדולה עשית?"

אמר לו יעקב: "אף על פי שלא הייתי שומר תורה ומצוות, הייתי

תורם ביד נדיבה לעניים".

אמר ה"חזון איש": "זאת מצוה גדולה מאוד, אבל לא די בכך כדי לקבל גילוי כזה משמים".

המשיך יעקב ואמר: "אף על פי שלא הייתי שומר תורה ומצוות, אם היו קוראים לי להשלים מניין, הייתי מצטרף מיד ולא מסרב".

"אכן, גם זאת מצווה גדולה מאוד, אבל זה לא מספיק כדי לקבל גילוי כזה".

"אולי עמדה לי הזכות של מעשה שאירע בהיותי בן ארבע עשרה שנים" אמר לבסוף יעקב. "זה קרה זמן מה לאחר שהתחיל מסע ההרג

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי המישי

ימי שלישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

ובביטחון, ושומר מצווה לא ידע
דבר רע'.

"עשיתי כדברי אבי, והלכתי להביא
את בנה המת של אותה אישה, על
אף הסכנה שבדרך. שבת ברוך ה'
בשלום, ואבי כבר חיכה לי בבית
הקברות, ואף חפר בינתיים את
הקבר. יחד קברנו את הילד, שהיה
מת מצוה".

אמר ה"חזון איש": "עכשיו מובן
מדוע זכית לגילוי מן השמים. חסד
שעושים עם המתים הוא חסד של
אמת. בזכות החסד שעשית עם אותו
מת מצוה, זכית שיתגלה אליך אביך
בדמות גוף ויצילך מרדת שחת".

של הצוררים הגרמנים. יום אחד
הגיעה אישה בוכייה ומבוהלת,
ואמרה שהגרמנים הרגו את בנה
בעיר הסמוכה, והיא אינה יודעת
כיצד לקבור אותו.

"אמר לי אבי: 'קום, יעקב, לך לעיר
הסמוכה והבא את בנה המת על
כתפך, כדי שנוכל לקבור אותו פה
בעיר.

"הדרך מסוכנת מאוד, וצריך אתה
להיזהר ביותר. אל תלך בכביש, כיון
ששם נמצאים הגרמנים הארורים,
והם עלולים לפגוע בך. לך דרך היער,
למרות שיש שם חיות טורפות, הן
עדיפות על פני החיות ההולכות על
שתיים... התחזק, יעקב, באמונה

חיי הנצח

הגויים שהיו צרי עין בהצלחתו, טמנו פצצה בחנותו.

הוא נפצע בהתפוצצות, ונקטעו כמה מאצבעותיו. כמה רסיסים חדרו לגבו ונותרו שם עד יום מותו. הוא הגיע לארץ חסר-כל, ועבד בעבודות קשות.

בשום פנים ואופן לא הסכים לקבל תקציבים בשל אחוזי הנכות שהיו לו, באומרו תמיד: "הגענו לארץ הקדושה, וזה שוה הכל. מה שיתנו לי לעשות פה בארצנו הקדושה, אני מוכן לעשות".

היה בז לכסף. כל מה שהרויח היה מביא לאמי ע"ה ואומר לה: "קחי, זה כסף שלך, ואם את רוצה שאקנה דבר-מה, תביאי לי קצת מהכסף הזה..."

בתאריך י"ג בטבת תשנ"ו, נפטר מר אבי, רבי דוד אלבו בין איזה זצ"ל. הוא היה דוגמא ומופת ליהודי שחי בעולם הזה חיי נצח.

הוא נולד במרוקו ועבר שם תלאות רבות. בקושי רב היינו מצליחים לדלות ממנו פרטים על האירועים שעבר בצעירותו.

תמיד היה אומר: "זה היה בעבר, עכשיו צריך להסתכל על ההווה".

במרוקו היה אבי זצ"ל עשיר. היו לו שטחי מרעה גדולים ופועלים ערביים שהיו עושים את כל העבודה. הם היו מביאים לו סחורה, והוא היה מוכרה.

היתה לו גם חנות גדולה של בדים, ורגיל היה ללבוש בגדים מכובדים, כמנהג העשירים שם.

אך בבוא העת, עזב הכל ועלה לארץ ישראל.

מפתח, כדי שיפתח את בית הכנסת. בשעה אחת בצהרים כבר היה מתכוון לתפילת מנחה. לא היה מוכן לוותר על תפילה במניין.

התשוקה שהיתה לו לקיים מצוות וזריזותו בקיומן, היתה דבר מפליא. הוא היה מאותם אנשים נדירים שחיו כאן בעולם חיי נצח, יהודים מדור קודם, עליהם אפשר לומר את דברי הכתוב בתהלים (טז, א):
 "לְקַדְּוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה."

הי רצון שנוכה להידבק במידות יקרות אלו, ונראה בישועת ישראל בביאת משיח צדקנו ובבניין בית המקדש במהרה בימינו, אמן.

היה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה. אפילו שהגיע הביתה עייף ורצוף מהעבודות הקשות שעבד, למחרת בבוקר היה הראשון בבית הכנסת!

קודם התפילה היה אומר תהלים וקורא את הזוהר הקדוש, ואחר כך מתחיל את התפילה מראשיתה.

בתחילה לא היה לו מפתח לבית הכנסת. הוא היה עומד בחוץ וממתין לגבאי, בקיץ ובחורף, בחום ובקור, מקיים את הפסוק (תהלים נה, טו):
 "בְּבַיִת אֱלֹקִים נִהְלַךְ בְּרַגְלֵי" -
 'ברגש', ראשי תבות - ברד, רוח, גשם, שלג.

רק לאחר תקופה, נתן לו הגבאי

המיזם העולמי

יומם ולילה

בהוראת ליבם של ישראל

מתקנת האומן יאלמן שלפני

כולנו מתאחדים ללימוד תורה ללא הפסקה יומם ולילה
במשך 24 שעות ביממה
 למען הגנה ושמירת עם ישראל ולהצלחתם של חיילנו
שנמצאים 24 שעות בסכנה
"לא עומדים מנגד"

להצטרפות למיזם וקבלת שעות לימוד: 055-249-248-7

בואו גם אתם לקחת חלק במיזם האדיר של "תורה ללא הפסקה" ולהקדיש מזמנכם לפחות שעה של לימוד במשך השבוע (שעת לימוד ברצף, ללא הפסקה ובתענית דיבור), למען הגנה ושמירת עם ישראל ולהצלחת חיילנו.

וכך להיות שותפים עם הכלל, ולזכות בשכר כנגד כולם

◇ נא לבטא בשפתיים: שיהיה לר' דוד בן שרה שותפות וחלק בלימוד ◇

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ריקאס הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל.

מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל.

רחל רוחאם ללה בת נרקיס ז"ל, תמר בת רגינה ז"ל.

רחל בת נגימה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, אילן בן מוזל ז"ל.

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, יעקב בן ברטל ז"ל.

יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ר' יצחק בן נעימה ז"ל. תנצב"ה.